

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3446/2020. (XII. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 1.P.20.802/2016/33. számú ítélete, a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.801/2017/7. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.500/2018/5. számú ítélete alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Szegedi Törvényszék 1.P.20.802/2016/33. számú ítélete, a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.801/2017/7. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.500/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. A Debreceni Városi Bíróság előtt a kereskedelmi kft. felperes és az indítványozók mint alperesek között vételár megfizetése iránt per volt folyamatban. A bíróság 2008. június 12-én kelt 15.P.22.422/2006/89. számú ítéletével indítványozókat 1 293 996 forint és járulékai egyetemleges megfizetésére kötelezte. A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2008. szeptember 23-án jogerőre emelkedett ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a fellebbezéssel és a csatlakozó fellebbezéssel érintett részét részben, a késedelmi kamat mértékére vonatkozóan megváltoztatta.
- [4] A jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság 2009. május 21-én kelt Pfv.VII.20.188/2009/6. számú ítéletével hatályában fenntartotta.
- [5] Ezt követően a Debreceni Törvényszék előtt az indítványozók és a kereskedelmi kft. között újabb per indult, melyben az indítványozók az adásvételi és a vállalkozási szerződés érvénytelenségének megállapítása mellett vagyoni és nemvagyoni káraik megtérítését igényelték. A bíróság 2012. október 17-én a tárgyalást berekesztette, a határozat kihirdetését november 9-re tűzte ki. Ezen a napon a tárgyalást ismételten megnyitotta, majd – szakértői és egyéb bizonyítást követően – 2013. december 18-án kelt 65. számú ítéletével a keresetet elutasította és egyetemleges kötelezte a felpereseket 900 000 forint perköltség, valamint 900 000 forint illeték megfizetésére.
- [6] A Debreceni Ítéltábla 2014. december 8-án jogerőre emelkedett Pf.II.20.333/2014/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.
- [7] Az indítványozók módosított keresetükben vagyoni és nemvagyoni káraik megtérítésére, sérelemdíj megfizetésére kérték egyetemleges kötelezni az alpereseket. Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a keresetet elutasította.
- [8] Az ítélet ellen az indítványozók terjesztettek elő fellebbezést, elsősorban annak megváltoztatása és a kereset szerinti döntés meghozatala, másodsorban hatályon kívül helyezése érdekében. Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] A Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.801/2017/7. számú jogerős ítélete ellen az indítványozók terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak hatályon kívül helyezését és a keresetüknek helyt adó határozat meghozatalát. Kérelmük indokaként előadták, hogy keresetükben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) és (3) bekezdésére hivatkozással terjesztettek elő sérelemdíj iránti igényt. Nem értettek egyet az ügyben eljáró bíróságokkal, hogy ezt az igényt nem vagyoni kártérítésként kell elbírálni. Álláspontjuk szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja a jogszabályok, így az eljárásjogi

- szabályok és az Alaptörvény megfelelő alkalmazását is. Állították, hogy az ügyben eljáró bíróságok tévesen értelmezték és alkalmazták a Pp. 2. § (1)–(3) bekezdéseit. Továbbá megsértették a Pp. 206. §-át és 221. §-át, amikor megállapították, hogy az általuk hivatkozott eljárási szabályok megsértése nem eredményezte a tisztességes eljáráshoz fűződő jogok sérelmét, illetve hogy nekik nem volt olyan hivatkozásuk, amely a kártérítést megalapozná. Az eljárás észszerű időn belül való befejezéséhez fűződő jog vonatkozásában kifejtették a szakértő kirendelésével, illetve az eljárási határidők be nem tartásával kapcsolatos jogi érveiket, amelynek folytán álláspontjuk szerint szintén sérült a Pp. 2. § (1)–(3) bekezdései, illetve a 206. §-a. Érvelésük szerint a szerződés érvénytelenségének vizsgálatával kapcsolatos álláspontjukra tekintettel az ügyben eljáró bíróságok szintén megsértették a Pp. 2. § (1)–(3) bekezdéseit, 206. §-át, 221. §-át, illetve a Ptk. 349. § (1)–(3) bekezdéseit.
- [10] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak. A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben foglaltakkal, amely szerint a vizsgált eljárásban a felperesek egyetlen állított eljárási alapjoga sem sérült, így alaptalanok az erre alapított vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti igényeik.
- [11] Erre tekintettel a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.III.21.500/2018/5. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [12] 3. Az indítványozók ezt követően nyújtottak be alkotmányjogi panaszt, amelyben kérték a Szegedi Törvényszék 1.P.20.802/2016/33. számú ítélete, a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.801/2017/7. számú ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.500/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint 28. cikke sérelmére hivatkozva.
- [13] Az indítványozók álláspontja szerint a bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint 28. cikkét, mert a perek észszerű befejezéséhez fűződő jog kapcsán az első és másodfokú bíróságok téves és okszerűtlen következtetést vontak le az I. rendű alperes előtti per anyagából; a bíróságok csak formálisan, a keresetben megjelölt korábbi ítéletek tartalmára hivatkozva utasították el a kereseti kérelmüket, és a jogvitát a továbbiakban egyáltalán nem vizsgálták. A bíróság – álláspontjuk szerint – azáltal is megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogukat, hogy téves tájékoztatással látta el őket, indokolatlanul figyelmen kívül hagyta a hivatkozott jogszabályokat, az alkotmánybírói döntéseket, a kialakított normákat. A bíróságok megsértették az indokolt bírói döntéshez való jogukat, mivel nem tettek eleget annak a kötelezettségüknek, hogy az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeiket kellő alapossgal megvizsgálják és annak értékeléséről számot adjanak; továbbá nem indokolták meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazták. A bíróságok kereseti kérelmüket nem vizsgálták meg, nem bírálták el, ezzel nemcsak a tisztességes eljáráshoz fűződő jogukat sértették meg, hanem a jogorvoslathoz való alapvető jogukat is, mivel az eljárást le sem folytatták.
- [14] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettek tekinthetők és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették.
- [15] 4.1. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] 4.2. A befogadhatóság feltételeivel kapcsolatban az Alkotmánybíróság elsőként emlékeztet arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tartalmát érintően. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [17] 4.3. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye.

- [18] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó elsősorban az eljáró bíróságoknak a jogértelmezését kifogásolta. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az ítéletek indítványozó által kifogásolt, állítólagos értelmezési hibái a támadott bírói döntéseknek olyan törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó szakjogi kérdések, amelyeknek alkotmányossági felülbírlatára nincs lehetőség.
- [19] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, következetes gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvénytörését. Ezt már csak azért sem teheti meg, mert ez esetben az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következőképpen alaptörvény-ellenesen járna el. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {Elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [20] Önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására.
- [21] 4.4. Az indítványozó sérelmezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában a bíróságok döntéseinek indokolását is.
- [22] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Ugyanebben a döntésben arra is rámutatott a testület, hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelje” (Indokolás [31]). Az eljáró bíróságok részletesen, koherens módon megindokolták döntésüket. Az, hogy ezt az indokolást az indítványozó vitatja, illetve a saját álláspontja szerint annak másra kellett volna kitérnie, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a kételyét.
- [24] 4.5. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséhez kapcsolódó indítványi elem tekintetében sem talált az Alkotmánybíróság olyan indokot, amely alapján fennállna a támadott döntések alkotmányosságának kételye és emiatt az indítványt be kellene fogadni. Az indítványozók élhettek és éltek is jogorvoslati jogukkal, így a jogorvoslati jog sérelme nem merül fel, hiszen az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslati jogot biztosítja és nem azt, hogy a jogorvoslati kérelem pozitívan, az indítványozók elképzelése szerint kerül elbírálásra.
- [25] 5. Mindezekből következően az indítvány alapján nem merül fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúja, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [26] Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. november 17.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/751/2020.

